

VENDÉGLŐSÖK LAPJA

(„PINCZEREK LAPJA.”)

A hazai szállodások, vendéglősök, kávéosok, pinceszerek és kávéházi-segédkeik érdekeit felkaroló szakközlöny.

„Az első magyar orsz. pinceszemesterek és pinceszemesterek egylete”, a „Budapesti kávéház-segéd-egylet”, a „Szatmár-Németi pincesz-egylet”, a „Székesfejérvári pincesz-egylet”, a „Szombathelyi pincesz-betegseg-egylet”, a „Győri pincesz-egylet”, a „Révkomáromi vendéglősök- és kávéosok ipartársulata”, az „Aradi pincesz-egylet”, az „Aradi vendéglősök- és kávéosok-egyesület”, az „Ujvidéki szállodások, vendéglősök- és kávéosok ipartársulatának”, a „Miskolczi pincesz-egylet”, az „Aradi vendéglősök- és kávéosok-egyesület”, az „Ujvidéki szállodások, vendéglősök- és kávéosok ipartársulatának”, a „Miskolczi pincesz-egylet”-nek és a „Kassai vendéglősök, kávéosok, korestmárosok- és pinceszerek-egylet”-nek

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik havonként kétszer, minden hó 5-én és 20-án.

Előfizetési ár:

Egész évre	6.—	Felére	3.—
Háromnegyed évre	4.50	Évnegyedre	1.50

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

IHÁSZ GYÖRGY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

IV. kerület, Kalap-utca 15-ik szám.

Kéziratok és előfizetések ide intézendők.

Hecc a vendéglősök ellen.

Valósággal heccnek kell neveznünk azt a feljajdulást, mely a sajtó egy részében támadja a vendéglősöket és különösen a kiállítási vendéglősöket, s rájuk fogja, hogy kiszákmányolják helyzetüket és zsarolják a közönséget.

Az egyik lap riporter fantáziája odáig megy, hogy lerajzoltat egy vidéki magyar embert, amint illendő habitusban megy a kiállításra és onnan meztláb megy haza.

Alább be fogjuk bizonyítani, hogy a rettenetes drágaságról, s ahhoz fűződő minden kombinációkról terjesztett hírek valótlanok és a vendéglősök ellen intézett támadások helytelenek, jogtalanok és hazafiatlanok.

Helytelenek és jogtalanok azért, mert nem igazak, s mert a vendéglősök erkölcsi reputációja és anyagi existenciája ellen törnek. Ha az üzletembernek nevét bemocskolták, az egyértelmű az anyagi romlásával is.

De hazafiatlanok is a vendéglősök ellen intézett támadások, mert ezzel a gyalázkodással *ártanak* úgy a vendéglősöknek, mint magának a kiállításnak is.

Az egész kiállítás ugyanis nem csak Budapest közönségétől, hanem a vidékről és külföldről bejövő pénzre is van bázisra.

A lapok világgá kürtölik a drágaságról kolportált meséket, ezt a magyarelles külföldi lapok kárörvendve tovább terjesztik és a külföldi ember azt fogja gondolni, hogy mégis csak rettenetes lehet a kiállításra a drágaság, mikor még a

budapesti lapok is feljajdulnak ellene. Ezt fogja gondolni, s az eredmény az lesz, hogy nem jön el megnézni a kiállítást.

Igy fog tenni a vidéki közönség is. Ki fogják jelenteni, hogy:

— Nem megyünk oda, a hol nyuzzák az embereket.

Szalontay György.

(Szövege a 7-ik oldalon.)

Idé vezethet az az indokolatlan küzdelem, melynek éle a vendéglősök ellen irányul.

Elvégre is fel lehet azt a tételt is állítani, hogy a konyha minden produktuma, a bor és sör a vendéglősnek tulajdona, tehát árucikk, melyet adhat úgy, hogy neki is megmaradjon a tisztességes haszna.

Minden üzletember megcsinálja a számadását és úgy adja el árúit, hogy a rezsijét leszámítva valami

kis haszna is legyen a megélheteésre.

Czipőt példának okáért lehet venni 10 frtéért, lehet venni háromért is. Az előkelő üzlettulajdonos jó portékát ad, sok a házbére, sok az adója, az nem készíthet egy pár czipőt olcsóbban 10 forintnál, míg a kinek kevesebb a költsége, a házbére, s egyéb kiadása, az adhatja olcsóbban is.

Egészen így van ez a vendéglősöknél is. A hol nagyobb és fényesebb a terem, sok a személyzet, sok a házbér, az nagyon természetesen nem adhat olyan olcsó étlapot, mint azok a helyiségek, a melyekhez a bejárat a pinzérébe vezet.

A ki valakit támad, és különösen ha oly tiszteletteljes testületet támad, mint a vendéglős ipar művelői, annak körültekintőnek kell lennie és mérlegelni kell a körülményeket.

Ezt nem tették meg a budapesti lapok, mert tetszetősebb volt nekik a vendéglősök támadása, melyet elkövettek a nélkül, hogy tettük következményeivel számoltak volna.

A kiállítási vendéglősök a drágaságról híresztelt híreket a leg-helyesebben czáfolták meg. Nem bocsátkoztak hírlapi polemiaiba, hanem annak bizonyítására, hogy az étlap nemcsak hogy nem drága, hanem a körülményekhez képest a lehető legolcsóbb — kinyomat-ták az étlapjukat a lapok nyílttéri rovatában.

Nézzük például a Lippert, Sturm, Petánovits, Kommer, Singhofer, Balatoni, Szegedi és debre-

czeni csárdák jó konyhájának az étlapját. Kiténik belőle, hogy savanyu tüdő, czitrommal, avagy borju pörkölt, vagy gulyás kapható ott 20 krajczárért. Egy pohár sör 12—14 krajczár és így a kenyeret is beleszámítva, 34 krért tisztességes reggeli kapható.

Hol van itt a drágaság? Nem csak hogy drágaság nincs, hanem az étlap határozottan olcsó.

És olcsó a déli és esti étlap is. Így például a leves 10 kr. marhahus mártással 40 kr. főzelék hussal 30 kr. vesepecsenye a la crème, nagy adag 80 kr, kis adag 50 kr, borjuszegy 60 és 40 kr, lébensült macaronival 60 és 40 kr, borju-fricandeau 60 és 40 kr, rántott bárány 70 és 40 kr.

Hát itt hol a drágaság? Hiszen egy forintból a kényesebb igényű ember is egész jól megebedhet.

Bécsben az 1873-iki világiállításon dr. Gyurgyik Gyula fővárosi ügyvéd, volt orsz. képviselő I székely gulyásért 60 krt, s egy közönséges gulyásért 45 krt fizetett, pedig hogy azt nem lehetett megenni, bizonyítja azon körülmény, hogy a vele egy társaságban volt *Lutz* üvegyáros álkapocsgörscöt kapott tőle. Az 1883-iki turini országos kiállításon pedig fizetett egy leves, 1 marhasült, 1 tészta, 1 ke-

nyér, 2 deczi vörös dalmát borért összesen 3 frt 8 krt. Nálunk ezt a kiállításon 1 frt 3 krért megkaphatni. A „Refoscko“ bort pedig, melynek rendes ára 2 líra, vagyis 1 frt, Turinban 4 lírával azaz száz percenttel drágábban fizette.

És most tekintetbe kell azt is venni, hogy a kiállításba külön 4—5 frt pótlék is fizetendő a már lefizetett 7 frt fogyasztási adón kívül, tehát hektoliterenként 12 frt.

Kiállítási illeték címén fizetnek a vendéglősök minden hektó bor után 5 frtot, minden hektó sör után 4 frtot. Palaczkbor után 10 frtot. Hazai pálinka után 50 frtot. Külföldi pálinka után pld. likör, cognak stb minden palaczk után 1 frtot. Hazai pezsgő után minden palaczktól 20 krt. Külföldi pezsgő után minden palaczktól 1 frtot. Hazai ásványvíz után fél literig 3 krt, nagyobbért 6 krt. Külföldi ásványvízért fél literig 10 krt, nagyobbért 20 krt. Szódavíz után 2 krt. Külföldi 7 decziliteres bor után 30 krt.

Azonkívül fizetni kell még egy csodálatos adót, az ugynevezett »székpenzt.« Ez a monstrumot ugy kell érteni, hogy minden üzlettulajdonos naponta annyi krajczárt tartozik fizetni, ahány szék van az üzletében.

És ha a vendéglősök minden

kiadásával számolunk, úgy be kell látni azt, hogy az étlapjuk olcsó és csak úgy létezhetnek, ha a hírlapok minden indok nélkül nem rémisztgetik el a vendégeiket.

Húsz György.

A kiállítási drágaság.

Gundel János, a szállodások, vendéglősök és korcsmárosok nagyérdemű elnöke, a következő nyilatkozatot bocsájtotta a napilapok útján a nagyközönség elé:

Ezredéves ünnepségünk és országos kiállításunk alkalmából annyi, részben határozottan hazafiaságból, részben határozottan roszakaparatóból származó irányzatok fordított lapot, különösen a fővárosban állítólag uralkodó drágaságot illetőleg, hogy a hazafias sajtó kétségkívül szívesen hozzá fog járulni e tévedések helyreigazításához. Hogy külföldi hírlapok, első sorban bécsi jóakaróink e valótlanságokat minél szélesebb körben terjesztik, nem titok. Hiszen bőven telik alkalmuk némely bécsi újságból meggyőződni arról, hogy iryincink minő vérlázító módon sárbatipornak mindent, ami magyar. Ha a magyar kormány ama lapoktól, amelyek a hazugság elvetemült eszközeivel ártani igyekeznek Magyarországnak és az ezredéves kiállításnak, meg nem vonja a postaszállítás engedélyét, akkor kötelessége minden magyar szállótulajdonosnak, vendéglősnek és kívánságnak a lapokat helyiségeikből, olvasótermeikből kitiltani. Hadd folytassák akkor uralmaikat, áskálódásukat, a magyar nemzet, mely ezer esztendő óta multjára visszatekintve, kulturális vívmányainak eredményeit épp most tárja a művelt

VENDÉGLŐSÖK LAPJA TÁRCZÁJA.

Vihar keze . . .

Vihar keze tépi le a falombot.

Sose legyen a bubántra gondod;

Az csallódik, a ki igazán szeret:

Muzsikaszó támsza fol kedveted!

Muzsikaszó, jó vörös bor meg nem árt!

Nosza pajtás üssük össze a pohárt!

Ne legyen hát a hírnök se irtalom!

Huzd rá cigány, tomboljon a czimbalom!

Kodvem, mint a szilaj patak, megáradt,

Csókot hintek az egész nagy világnak;

Boldogga meg vigga tett a szereltem!

A legeslegszebb magyart lányt szerettem!

Dura Máté.

A sárgaház.

Írta: **Dogró Alajos.**

— A Vendéglősök Lapja eredeti tárczája. —

(Vége.)

Ök, az irodalom műkertészei, mily óvatosan bántak a csemetékkel, hogy apólták a dugványokat, s mily gondosan kezelték a nyestet. Szinte megindító, mikor Petőfi Pestre vergődött, s a kiadóhali nemi akarat róla, hogy futkosott Vörösmarty mindenféle a kézirattal, míg végre a kornak ajánlotta, s ez, Vörösmarty iránti tekintetből a kiadásra vállalkozott. Ez nem volt csoda, az öreg ur rugón fölismerte Petőfi ben a lányszét, de hát ők más fiatal írókat, is jóindulatukkal elhallgatták. Mikor első vigjátékomat

adták, s Császár Ferenc a színház csarnokában bemutatott Szemere Pálnak, ez ott a kitűnő közönség szemelátára megélett. Nem tudom, volt-e 5 forint a tárczámban, de ha valaki 500 forintot csempézett volna bele, nem örvendeztetett volna ugy meg mint Szemere Pál ihletett csókja. Nagy Ignác, kivel soh'sem beszéltem, s tán nem is látott soha, vitte a darabomat Enichhez, s eladta neki a kiadási jogot 60 forintért, a mi akkor sok pénz volt. Szóval ők nem csak írtak, de igyekeztek írótat is nevelni.

Az irodalom kissé lendületet kapott, s fiatal írók keletkeztek, de elszórán s összetartás nélkül. Ekkor Petőfi Sándor és Jókai Mór szükségesen találta oly társaságot hozni létre, hol a közszellem és összetartó erő adja meg a létjogot. Megalkották a tizek társaságát.

Ki ne lett volna boldog, kit e zászoló alá szólítottak? Az ő puritán jellemök, már akkor jó hirre vergődött nevök, szelteni főlényök s öszinte barátságok, csaknem testvéries viszonyt fejlesztett ki a tagok közt. Leginkább e két név varázsának köszönhető a társaság szilárd fennmaradását, e két névnek köszönheti, hogy emlékök még ma is szoba jön, s tán még az új millenniumban sem felejtik el végképp, bizonyára nem, mert a Petőfi és Jókai név mindig életre fogja ébresztelni.

A sárgaházbeli író apostolok mint „Auróra“ s később mint a „Kisfaludy társaság“ tagjai kitéztek a haladás zászlóját, oly szerencsével vezettek hozzá, hogy az elmúlt felszázad alatt tüneményes író keletkeztek, mint: Jókai Mór, Petőfi Sándor, Arany János, Kemény Zsigmond báró, Gulyas Pál, Csiky Gergely, Tompa Mihály, Pálffy Albert, Szász Károly, Léva József és még több jeles. Nagy nemzetek is alig képesek ilyesmit felmutatni. A német irodalom mögött ott áll a nyelvhen'is német nemzet, egy szinten a francziánál,

de nálunk az irodalomnak kellett a nemzetben a nyelvet megteremtetni, vagy legalább fölebesztetni. Valóságos csodát műveltek, mikor a legadázabb ellenség folytonos agytüzései közt, minden talpalatnyi tert adozatok árán kellet el foglalnai . . . elfoglalták.

Ti ifjú bojtokok, mint amaz írók természetes örökösai s lefetémenyesei, büszkén mutathatjátok be az eredményt a millenniumra.

Boldog ifjú irodalmi nemzetek! átteleped a millennium küszöbét s oly kincset viszesz magaddal, mely megérdemli, hogy a nemzet előtté kalapot emeljen. Te a megmentett magyar nyelv diadalával állsz elő . . . Nem a drág kövekkel kiert bársony sabrúkok, nem a bogláros menték s szimpadi fölvonulásokok lehet a millennium beszámolói, hanem hogy magyar-e a magyar nemzet. A millennium nem azt kéri számon a nemzetből, hogy évenként hány grótot és bárót ajándékozott az országnak, hogy az új országház fölépült-e már, hanem hogy magyar-e Magyarországot? ha igen, az lesz az igazi millennium-ünnepség.

Az Isten végrezelen át szerencsésen az új millenniumba; ott megállhatok büszkén s emelt fővel mutathatok a közel mult felszázad eredményére. A lelkesedés és munkaerő, melyet magatokkal viszték, igen, hogy a jövő felszázad az elmultéhoz hasonló lesz. Ha igen, akkor egy minden izében magyar Magyarországot fog fennállni.

Engedelmeikből most még egyszer visszatérek a nekem oly kedves emlekeztető jurátusi legkörbe s azzal a szentkép beretét bevezetem.

Bekövetkezett a törvényszünet, elbucszunkunk a Csigától, a kardot s magyar ölözetet eldázogositottuk, — megjegyzendő, hogy a törvénykezés ideje alatt jurátusnak az úléskre magyar díszben kellett megjelenni, — s egy esomeo adósság hitrühajásával mindenki nyádjazott hazafelé. Aztán két hónapig a pesti háziurak pü-

világ bírálata elé; a magyar nemzet, melynek politikai pártjai a közös haza szeretetében egyek, minden irigylkedés és gyűlölködés ellenére tántoríthatatlan fog tovább haladni a szabadság és a fölvilágosodás útján. És most, engedje meg igen tisztelt szerkesztő ur nekem, mint a budapesti szállodatulajdonosok és vendéglősök ipartársulata elnökeknek, hogy hivatalos nyilatkozattal járulhassak becses lapja útján a nagyközönség elé:

Először az élelmiszerek drágasága ügyében.

Valótlanság az a híresztelés, hogy székesfővárosunkban a kiállítás következtében az élelmiszerek piaci ára feljebb szállott. En, aki saját piaci vételeimet naponta szoktam végezni, tiszta meggyőződéssel állíthatom, hogy élelmiszereink ára semmivel sem drágább, mint volt az utóbbi években. Engedje meg t. szerkesztő ur, hogy néhány példával erősítssem meg ezt az állítástomat. 1 kiló ürülus 36–70 krajczár, 1 kiló borjúhús ára 55–1 frt, 1 kiló marhahús (II. minőség) 48–75 kr, 1 kiló hizott hús 60–75 kr, 1 kiló hizott hát és czomb 70–1 frt 20 kr, 1 kiló hal (kisebb fajta) 30–70 kr, 1 kiló hal nagyobb (ponty, haresa) 80–1 frt 30 kr, 1 pár liba 3–5 frt, 1 pár csirke 1–1.60 kr, 1 drb hizott férje 90–1.20 kr, tojás 50 drb 1 frt, éppen ilyen a többi élelmiszer piaci ára.

Valótlán továbbá az a állítás, mintha a budapesti étermekben és vendéglőkben drágaság uralkodnék. Tudommal Budapest főváros területén egyetlen egy vendéglő sem emelte föl a kiállítás következtében az ételek árait.

Valótlanság az is, hogy a kiállítás területén levő vendéglők árai túlságosan magasak. Ezeket az árakat a kiállítás igazgatósága szabta meg és hagyta jóvá: semmivel sem drágábbak, mint a fővárosi jobb

vendéglők ételapján feltüntetett árak. Az ezredéves országos kiállítás tisztelt igazgatósága, bölcs előrelátásában gondoskodott arról, hogy nagyszámú vendéglők engedélyezésével olyan konkurencziát teremtsen, amely magában véve is elegendő biztosíték arra nézve, hogy ételek és italok ára túlságosan nagy ne lehessen, annyira, hogy igen sok vállalkozó, aki nagy áldozatot árán több vagy kevesebb fényvel rendezkedett be és drága személyzetet szerződtetett, már ma felve tekint a kiállítás berekesztésének napja elé.

Attérek most nyilatkozatom legkényesebb pontjára: a vendégladók árszabásaira. Megvallom, nehezezem esik erre felelnem; de arra való tekintet nélkül, vajjon zokon veszi-e egyik vagy másik érdekelt fél, kötelességemnek ismerem, hogy e pontra vonatkozólag szépitgetés és pártatlanság nélkül mondjak véleményt. Megvagyok győződve arról is, hogy e véleményem egyszersmind kollégáim tulnyomó többségének véleménye.

Nem felel meg a tényeknek, hogy a vendégladók mértekéntlen drága szobaárakat szabnak meg; valamint nem áll az sem, mintha a vendégladósaink rendkívül költség s koczázat nélkül mentek volna neki az ezredéves ünneppségeknék.

Ha e feltevés ellen tiltakozom, teszem ezt ama meggyőződésem alapján, hogy minden egyes fogadók ismét nagy anyagi áldozatok árán szaporította személyzetét, melynek nagyobb bért fizet — eltekintve attól, hogy a téli idény részben az általános pangás következtében, részben pedig azért, mert sok család a főváros látogatását a kiállítás idejére halasztotta, sokkal gyengébb volt, mint más években, sok ezer forintot költött új berendezésekre, melynek értéke a kiállítás után a minimumra csökken. Mindezek dacára a fogadósok többsége kö-

telezetiséget vállalt a kiállítás igazgatósaival szemben azíránt, hogy a szobák árát a kiállítás ideje alatt legfeljebb 33 százalékkal emelje, hogy hogy jóhírű fogadóknak 1 frt 80 kr-ért, 2 frt-ért szobák ma is kaphatók. Megvagyok győződve arról is, hogy azoknak a fogadóknak többsége sem emelte 33 százaléknál magasabba a szobák árát, a kik ez egyezséget alá nem írták — feltéve, hogy a vendégek elegáns berendezés tekintetében magasabb igényt nem támasztotak.

És mindezek dacára, ha egyik-másik szállodás eljárása okot szolgáltat is a nehezeltésre, méltányos-e a miatt egész testületünket becsmérlni? Ok volna-e ez arra, hogy ezredéves ünnepünk kár szenvedjen s a kiállítás elriasztassék kiállításunk látogatásától.

Minden idegen a fogadó szobájában megtalálja a hatóság által láttaamozott árszabást minden mellékeltetésig kitételével. Ha drágának találja az árakat, kérhet olcsóbbat, vagy mehet más szállodába. Meg kell különböztetnem, hogy az ide érkező idegeneknek csak kisebb része száll meg fogadóban (azoktól eltekintve, a kik jó levele lakást rendelték a szállóban), mert míg a szállók személyzetének szigorúan meg van tiltva a vonatok megérkezésére a városarokban várni, addig a lakásközvetítő irodák alkalmazottjai a perkonon fogadják az utasokat s rögtön el is kísérik vasbuttorral berendezett bérlet lakásokra. A ki ezeket kikerülő, hordárók vagy lakást ajánló ágensek kezébe kerül, kik azt állítva, hogy a fogadók mind lefoglalva, olesó magánlakást ajánlanak fel, még pedig jóval drágább áron, mint a fogadóknak kaphatót volna. Utolsó stáció pedig a bérkocsis, a ki az utasnak arra a felszállításra: vinné el a Belváros vagy a Lipótváros egyik fogadójába, azzal a válaszsza j szolgál, hogy bizony zsufova van az a fogadó

godtábban aludtak, a mamák loányaitak hátrabban eresztették az utcára, a kávesók s vendéglősök korábban bezárhatók üzletüket; a kapukat előzönlöttek a hónapos szobák hirdetései s a nemzeti színlás földszintje csakugy kongott.

Oly porteka volt a jurátus, hogy mikor itt volt, mindenki szédta s panaszkodott ellene, mikor elszédelt, alig várta, hogy visszatérjen s újjak jöjjenek.

Néhány évvel jurátusi korszakom után találkozikom *** Laci barátommal, ő is egyike a „Csiga” gavaller vendégének. Nem említtetem, s most sem nevezem meg, kilenc élő gyermeke van, valamelyik megtalálna neheztlen, hogy edes apja valamikor oly könnyelmű életet élt. Mondja el nekik ő, ha akarja.

*** Lacit, mikor atyja, a nagybirtokos, Pestre küldte fölcsúdnál, bőven mindennel ellátva, azonfelül nagybátyja, a püspök felszerelt szürke paripavát, s ezüsttel kiverit berruhás vadászsal ajándékozta meg. Ugy állított itt be, mint egy kis király. Darabig elsőrendű vendéglőben unatkozott, aztán meghallván, hogy a pajtásüvöl az igazi jökevény a Csigánál van, ellátogatott oda. A feszelen társaság, egymás iránti jó indulat, igazi magyar modor, jászai hangulat s szikrázó elme-elékes őt is ott fogták. Halalig nevetett volt, midőn ebéd után a sereg kitűdött, s a sárgalánynapja előtt az ezüstös berruhájú vadász várt a szürkével. Laci felült és elvág. tatott, a többi meg elgyalogolt a Pillwaxba. Történt, hogy igy ebédután valaki megvergette a szürke szünyét, Laci azonnal megkínálta: „Új fel, s ha kilovagoltad magad, a „Két oroszlan”-ban add át a vadászomnak.” Másnap mással, aztán többekkel történt ugyan az, s végre csak nem közös vagonnára volt a szürke, mert a pajtások közül meglovagolta, a kinek tetszett. Mindenféle ismerék t a szürkét, s mivel mindig más és más alakot láttak rajta, elneveztek jurátusoknak.

Laci gyermeked szelid kedely és angyal jöszív

volt, valamennyi pajtás nagyon szerette, s őt is mindnyájan szerették.

Egy forró szeptemberi napon, mikor azt hittem a melegségtől, hogy a hízetőt is rám olvad, beállit hoztam Laci vadásza, sarkig erő, sok galléros barátság köpenyében.

— Péter! maga beteg? Kiállítottam rá.

— Nem én.

— Hát e forrószágban miért visel köpenyét?

Zampakint szétvetette köpenyét, s bemutatta a legkedvezelésebb öltözet, e szavakkal:

— Mert mindentünk zálogban van. Aztán e levelet nyújtotta át:

„Kedves paji! Ha van pénz, kölcsönözz, ha nincs, szerezz valahonnan, a míg hazulról kapok, vagy a paripamát eladhatom, mert sem nekem, sem Peternek, sem a szürkének nincs mit enni. Magam nem mozdulhatok ki szobámból.”

Még az nap eladta a szürkét.

Mikor hazautazott, egy bórondót vitt magával, épp oly vidoran s jökevény nevéssel, mint mikor túszerke válo podgyászsal Pestre érkezett.

Több év elmult, s most találkoztunk először. Az utca közepén a nyakamba ugrott s örömeben majd kiszorította a lelkeket. Mindjárt elmondta, hogy ő most tiszteletheli megyéi főjegyző.

— Teled dolgozol?

— Egy betűt sem?

— De mint aljegyző?

— Akkor még kevesebbet.

— Hát mikor fogsz dolgozni?

— Majd ha alapszán leszek, s ehhez alapos kilátásaim vannak a legközelebbi választásokra. De ne beszéljünk a jövőről, hanem szenteljék a mai este a multak emlékeinek s etkezünk a „Csigánál.”

— Helyes! ott kibeszélhetjük magunkat.

— És jöllakunk turos rétesel; azóta sem ettem oly kitűnő rétest.

Elmentünk a Csigába. A régi, bizonytalan színdüstös falak, pislogó világítás, s az abroncon, mind hajdan, paradicsom s vörös bor foltok, mintha azóta ki sem mosták volna. Csak ugy foghgyen etkezünk.

— Zajos itt, szóllt meg Laci, jobb a vadász-kürtnél szobánba beszélgetni. Emmerlingnek felségs xeres-je van.

Szívesen ráálltam.

— Hogy elromlott ez a vendéglő, jegyezte meg Laci. De el ám alaposan.

Sokszor eszembe jutott ez az est s el-el gondolkoztam rajta, vajjon miként romolhatott el ennyire ez a jó hely?

Egyik pestnegyeri gyűlésen Széchenyi István gróf beszédében, a többek közt fölhozza, hogy az ember természetében van, a hibát sohasem magában, de mindig másban keresni, pelda rá: neki volt igen jó szakácsa s mindig nagyon kielegítette. Azonban elkezdett hanyagul főzni, a gróf meglezente neki, hogy figyelmelebb legyen. Nem használt; fölhivatta s igy szólt hozzá: Te már olyan vagy, mint a vén cigány, ki minden nap egy nővel felejt, te is mindennap kielejtes valamit az ételekből. Szedd össze magad.

Nem használt, a szakács még rosszabbul főzött. Elküldte s fogadott mást; ez sem volt jobb, a harmadiknál meg már visszaahajította az első. . . Végre rájött, hogy nem a szakács romlott el, hanem az ő gyomra.

Ez egyszerre fölvilágosított engem arról, hogy akkoriban nem is a Csigá konyhája, de a mi fiatal gyomruk volt oly kitűnő.

Ez a sarga ház, most midőn a földszínéről leseprik, ugy az irodalom, mint az ifjuság részéről megérdemel egy meleg lsten hozadót.

mind, ajánlhat azonban itt a közelben egy fogadót. Nem is vehetjük rossz néven a derék ember eljárását, mert hiszen ő megkapja a fuvardíját, akármennyire, akár csak a szomszéd házig viszi utasát, s azonkívül még egyik-másik fogadós, a hova vendéget szállít, 50 krajczárt, sőt mint értesülünk, 1 frt jutalomban is részesíti és még esetleg egy és ugyanazon vonattól két utast is szállíthat a városba.

Midőn e szerény soraimat kiállításunk és annak látogatóinak, nemkülönbön iparunk jó hírnevének érdekében igen tisztelt szerkesztő ur kegyes figyelmébe ajánlom és szíves közzétételét kérem, maradok

kiálvó tisztelettel:

Gundel János,

a budapesti szállodások és vendéglősök
társulati elnöke.

Ének ezredéves ünnepünkre.

Irtá:

Sántha Károly.

Dallam: Vigyázatok, azt kiállják . . .

1.

*Aldás, hűla és dicsőség
Térjén nevedre, égi Főlség,
Hogy eddig őrzéd a magyart!
Ezer éve, hogy itt élünk,
Örülünk, sirunk és remélünk,
Szárnyad alatt, mely betakart.
Az idő fájának
Levelei szállnak:
Az esztendő;
S él nemzetünk,
Oh, mert velünk
Az Isten, a mi Istenünk!*

2.

*El e nemzet, Árpád népe,
Mienk ez a föld ezredéve,
Vizei, síkja, bércze mind.
Szent nekünk itt minden porszem,
Kivüle nincs helyünk sehol sem,
Szemünk bármerre is tekint.
Hősi kard szerezte,
Vér és könnyű öntözte
Dús mezőt.
Jobb, kebleden
A sir nekem,
Hazám! mint élnem más helyen.*

3.

*Egen csillag, fű a réten
Nincs annyi, mint hied, már régen,
Magyarország, dicső anyánk!
Nem oly drága tenger gyöngye,
Mint bánatod elsirt sok könnye.
Melytől fiaid hervadánk,
Könnytől, hirtől fényes,
Keserű és édes
A te multad.
S bár útd it
Száz büra vitt,
Erőd a jog volt és a hit.*

4.

*A hit, az ég szép virága,
Az Evangéliom világa
Nyílt s fénylett benned, drága hon
A vallás gyümölcse termett:
Romlatlan erkölcsöd, oh nemzet,
E kösziklád tíz századon.
Istenért! Hazáért!
Egyházért! Királyért!
Édes élni;
Halni, dicső —
Ma visszajő
A szentemlékű mult idő.*

5.

*A kegyelem Istenének,
Ezreknek ajkán zengjen ének,
Egygyéforrt szívek zongjenek!
Szálljon énekünk fel s messze,
Apáink sírját megreposszso,
Hogy velünk örvendezzenek.
Isten! mi, te néped
Hálát mondunk Néked
Trónusodnál.
S így kél imánk:
Oh nézz le ránk,
Viruljon szép szabad hazánk!*

Asztali rendtartás a XVI. és XVII. században.

(Vége.)

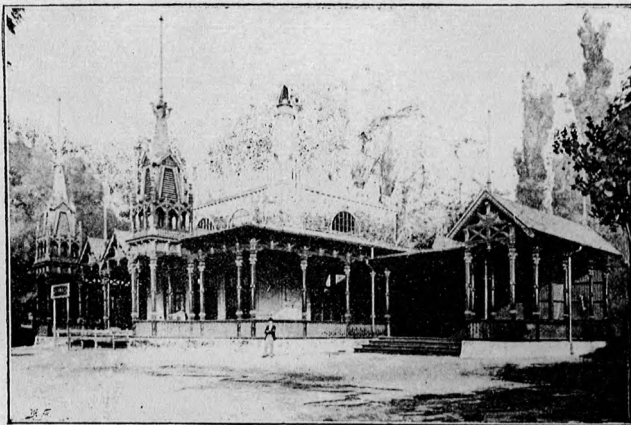
Midőn az első fogás már az ebédlő-palotában volt, az udvarmester bement jelenteni, hogy kész az ebéd vagy a vacsora. Erre megindultak az ebédlő felé. A férfiak indultak előbb, azután a leányok; ezek között a legkisebb legelől, az asszonyok zárták be a menetet, melynek élén az udvarmester — vagy ha az nem volt, egy öreg rend szolga — haladt lassu léptekben.

Az ebédlő-palotába érkező, rendet állottak, mire előálltak a pohárnokok a korsóval és a kendővel, valamint külön a mosdómedencékkel kezükben, s kezdetét vette a mosdatás. A házigazda rendre megkínálta vendégeit a kézmosással. Előbb az asszonyokat, azután a leányokat és végül a férfiakat mosdatták.

A kézmosás sorrendje különben is bizonyos rangfokozat szerint történt. Apafi Mihály fejedelem udvarában például Zrínyi Ádámot, más alkalommal meg egy lengyel urat, a lengyel király követét, azzal tisztelték meg, hogy egyszerre töltötték mind a fejedelem, mind az ő kezére a vizet és egyszerre törölték is a kendőhöz.

A kézmosáshoz rendszeren illatos vizet, Hippolit érsek udvarában esővízzel készített rózsavizet használtak.

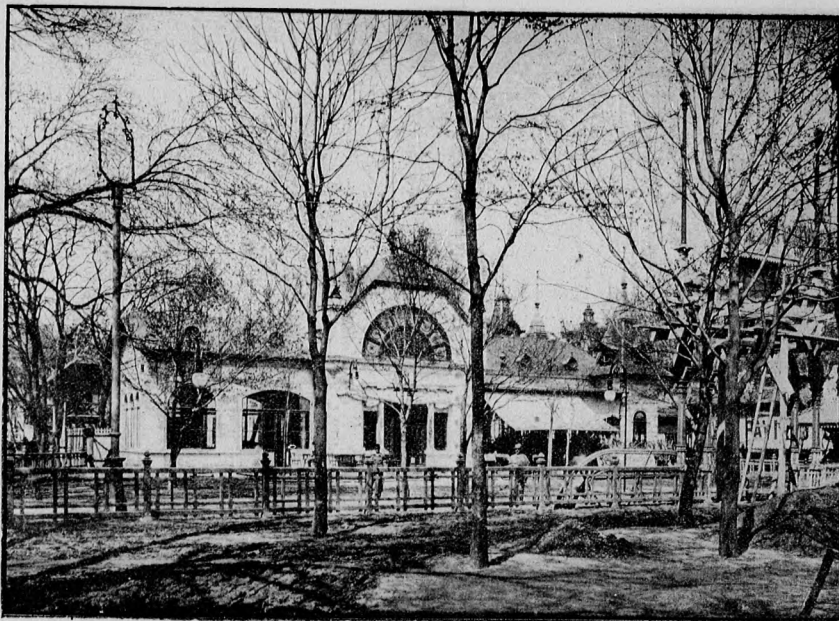
A kézmosás végeztével az asztal köré gyűltek, ez alkalommal előbb mentek az asszonyok, azután a leányok, még pedig oly rendben, hogy a legkisebb leány maradt utolsónak. A pap előállott és az asztalt megáldotta; ha pap nem volt éppen jelen, akkor az arra betanított pohárnok mondta el szép halkán az asztal-áldást.

Az „Első magyar részvény sörfőzde“ kiállítási vendéglője.
(Szövege a 7-ik oldalon.)

A debreczeni csárda a kiállításon.
(Szövege a 7-ik és 8-ik oldalon.)

A „Polgári söröző” kiállítási vendéglője.

(Szövege a 8-ik oldalon.)

Az áldás után leültek. Az asszonyok közül egy fent ült az asztal végén, azt hívták főhelynek, egy férfi ült a főhelyen ülő asszony mellett, a többi asszonyok és leányok belül a fal mellett ültek, a másik oldalon a férfiak. A házigazda rendszerint lent az asztalnak a végén foglalt helyet.

Az ülés sorrendjében, kivált vendégségek alkalmával, a rangfokozatra is ügyeltek, sőt némely esetekben a régi ősnemes családok ivadékaival való tekintet is irányadó volt. Ennek egy eredeti példáját beszéli el Apor Péter. Egy napon ugyanis Petki István Apor házához jött Torjára. Apor hosszú asztalhoz készült, mert sok vendége volt. Midőn asztalhoz ültek, Apor egy bocskoros zekés embert meglehetősen fent lévő helyre ültetett. Az asztalnál igen vígan voltak, de midőn felkeltek, Petki megkérdezte Apor-tól, hogy miért ültette azt a bocskoros embert olyan elévaló helyre? „Azért, öcsém uram — felelte Apor — mert én bocskorban is megbecsülöm az igaz ősnemes embert, ha elszegényedett is, azok, akik utána ültek, ki tegnapi, ki tegnapelőtti nemes emberek voltak.”

Az asztaláldás elhangzása után a pohárnok a tányért cipóval és keszkenővel mindenkinek beadta, az asztalnak is kendővel a nyakában, előállott a csatlóssal, s az ételket felvette, a fedőtálatokat pedig a csatlós elvitte.

A házigazda kínálni kezdte vendégeit, hogy egyenek. Erre az emberek nagyjának, háta mögött álló inasa beadta a kést, a többiek is elővették az övből hátuk mögül a hüvelyt és kivonták késeiket. Azt írja ugyanis Apor Péter, hogy kést nem adtak senkinek, hanem mindenki magával hozta

egy tokban, vagy az inasánál tartotta. Az asszonyok is magokkal hordozták; rendszerint két kis késük és egy villájuk volt egy hüvelyben, azt zsinórral az övhöz kötötték és előruhájuk mellett leboesátva viselték.

Apor szerint kanalat sem adtak mindenkinek, hanem csak egy vagy két kanalat tettek le a főhelyre és aki levesételt kanállal akart enni, elkérte, evett vele, azután visszaadta.

El kell fogadnunk Apor Péternek ez állítását annyiból, hogy e szokásnak még az ő korában is hódoltak sok háznál, de azt nem fogadhatjuk el, hogy szélében követték, vagy kellett követni ezt a szokást. Leltáraink a XVI. század elejétől azt bizonyítják, hogy egy-egy kisasszony sokszor huszonnégy, de legalább is tizenkét ezüst kanalat kapott hozományba, a XVI. század közepe tájától kezdve pedig rendszeren ugyanannyi villát is. Voltak azonkívül házak, ahol e számmal is jóval több volt található. Báthory Kristóf (1580) 56 darab, Csáky János (1584) 111 darab, Thurzó György nádor 104 darab különféle ezüst kanállal rendelkezett. Ezek tehát rendszeren vendégeiket is el tudták volna látni evőeszközökkel. Lehet azonban, hogy sokan előszeretettel használták saját evőeszközöiket és ezért maradt annak ilyen módon való használata részben még Apor Péter korában is divatban.

Nagy vendégségek, lakodalmak alkalmára azonban teljesen igazoltnak találom ezen szokás fenmaradását, mert több száz embert még a XVII. században is kevés ház láthatott volna el evőeszközökkel.

A XVII. században szokásban volt a fogvájók használata is. Serédy Benedek ingóságai között (1672) egy darabos nyelű

ezüst fogvájót találunk. Azt hiszem ez is olyan eszköz volt, amit mindenki magával hordott.

Mikor az evőeszközökkel is rendbe jöttek, hozzáfogtak az evéshez. Azt írja Apor Péter, hogy az egy fogáshoz tartozó ételket az asztalra tették, semmi gazdálkodás nem volt ott, kiki abból az ételből evett, amit legjobban szeretett, vagy amely legközelebb esett hozzá.

Midőn az első fogás el volt fogyasztva, az étkefogók az étkes-tálatokat elvitték és a másik fogáshoz tartozó ételket tették az asztalra. A nagy darabokban sült húseteleket, felfedés után az asztalnak azonnal kivitte tálastól, az arra készített külön asztalon felbontotta, feldarabolta, szeletre osztotta és a tábla rakván, úgy vitte be ismét az asztalra.

Az étkes-tálatoknak az asztalra rakása, úgy látszik, régi magyar szokás volt. Galeot írja Mátyás király udvaráról, hogy ott szokásban van az is, hogy a terített asztalnál kiki tetszése szerint vesz a köztáblól.

Ez a szokás, úgy látszik, a XVII. század végeig maradt divatban. Ezután vette kezdetét az, hogy az étkefogók körülhordva kínálták az ételket. Azt hiszem, Apor Péter erre céloz, midőn azt írja, régiebb időben az asztalnál semmi gazdálkodás nem volt, hanem akinek miccsodás étke volt előtte, abból evett.

Az étkezés, kivált ha vendégek voltak, sokáig eltartott. Ilyenkor két órát is eltöltöttek az asztalnál; ha ittak, többet is. Ez különben természetes, mert vendégségek alkalmával a temérék ételhez idő is kellett.

Br. Radvánszky Béla.

Resurexit.

Nagy örömmel mondjuk ki a szót „resurexit” a mi annyit jelent, hogy feltámadt a „Vendéglősök Lapja” valamint annak idején a megváltó! Nagynak látszik ugyan az összehasonlítás, de mert mostanában a szoros értelemben vett megváltók nem igen gyakoriak, azért szabadon ott a hol arra alkalom nyílik a szélesebben vett, ha mindjárt kisebb megváltótól is megemlékezni, a midőn azok egyike az éppen említett vendéglős lapról tesznek említést. Anyi a mennyi jót csak tett a több hónapok előtt, bizonyosan rendkívüli fontos okokból haladásában megállított ezen lap, mert ha nem tett volna, akkor több tekintélyes egylet és ipartársulat nem választotta volna közlönyeül, nem pártolta volna sok kisebb-nagyobb szakember és társulat az általa pártolt, részben indítványba hozott mozgalmakat. Jelenleg is olvassuk a beköszöntőjében, mely az új feltámadást hirdeti, hogy Szombathely városában a vendéglősök és italmérők mozgalmat indítottak az italok kismérték vagyis palackozkban áruálás ellen azért, mert a kir. pénzügyigazgatóságok korlátlanul bárkinck, különösen kiskereskedők, szatócsoknak is adnak engedélyeket. Országos congressusban is kívánunk abbéli és más sérelmeknek kifejezést adni, mit mi is helyeslélvén, hozzá tesszük, miként ezen congressus mielőbb a magyar orsz. kiállítás alatt tartassék és arra az összes italmérők társulatai hivassanak meg. Együttal kifejezést adunk abbéli nézetünknek, miszerint *nem hiszük és nem hihetünk némely hírlapok azon nézeteik* alaposságában, mint ha a *kiállítási vendéglősök* némi részben az ott állítólag észrevehető drágaságot előmozdítanak, mert azt sem hiszük, hogy a kiállítási igazgatóság szigorú ellenőrzése alatt létező és keletkezett vendéglős üzletek általában képzelhetők volna nek is kifogásolható visszaélések, amint hogy nem is léteznek. Kár az ily hírekkel a levegőt rontani és a még csak virágzásnak indult országos szent ügyet csirájában elfojtani akarni!

*

Minálunk nagyszerű változások lesznek a vendéglős-ipar terén. Az italmérők társulatának elnöke *Kepp* Ármin átveszi f. évi június 1-től kezdve az „Aranyhordó” szállodát, míg *Janisch* Ferenc ugyanazon naptól kezdve kezelni fogja a helybeli cs. és kir. tiszticasinó vendéglőjét. Sok szerencsét kívánunk jöhíri- és jónévként örvendő szaktársainknak, különösen az alkalmából is a mikor az említett napokon — mint hírlík — szerencsés lesz Komárom sz. k. város t. cz. közönsége szomszéd Uj-Szöny nagyközönséggel mintegy egybekelését — anyakönyvezető nélkül — ünnepegni. Mászor többet!

Komárom, 1896. május hó.

Boór József.

Ipartársulati ügyek.

Az ipartársulat elnöksége a több oldalról nyilvánult óhajtáshoz képest, lépéseket tett a vendéglői záróra ideiglenes megszüntetése végett.

A székes főváros törvényhatósága a vendéglősök kivánságát méltánylást érdemlőnek találván, a vendéglői záróra felfüggesztését a millenniumi kiállítás tartamára, vagyis 1896. május 1-től ugyanazon év október végéig, a folyó évi márczius 18-án tartott közgyűlésében elhatározta s ezen határozatot jóváhagyás végett a kereskedelmiügyi m. kir. miniszterhez felterjesztette.

A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter ur a törvényhatóság közgyűlésének határozatát a folyó évi április 3-án 25081/96. sz. a. kelt magas leiratával jóváhagyta. E szerint a záróra május 1-től október végéig felfüggesztett, vagyis a vendéglősök ez idő alatt nincsenek záróra alá kötelezve.

Azonban a zenélési záróra vonatkozó szabály érintetlenül érvényben marad.

A budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata legutóbbi választmányi ülésén jelen volt *Gundel* János elnök, *Wirth* Ferencz alelnök, *Hermann* Ferencz pénztárnok, *Koch* József, *Maloshik* Antal, *Csalányi* Károly, *Palkovics* Ede, *Blaschka* István, *Nosk* Ignác, *Kern* Ferencz, *Prindl* Nándor, *Hein* Lipót, *Kommer* Ferencz, *Glück* Frigyes, *Mehringer* Rezső és *Morbitzner* Lőrincz választmányi tagok; ilj. *Asz* Károly társulati ügyész és *Poppel* Miklós titkár.

Távolmaradását igazolta *Lippert* Lajos. Felolvastatott a folyó évi márczius 31-én tartott közgyűlés jegyzőkönyve.

A közgyűlésről felvett jegyzőkönyv tudomásul vétetvén, hitelesített.

Elnök jelenti, hogy a Dreher-alapítvány kamatai, melyeket az alapító levél értelmében a választmány van hivatala kiosztani, az 1895. évi október havában beváltott szelvények után 212 frtot a folyó évi április havában beváltott szelvények után pedig 208 frtot, összesen tehát 420 frtot vesznek ki.

Felkéri a választmányt, hogy e rendelkezésre álló összeget segélyre szoruló elszegényedett ipartársulati tagok között — különös tekintettel azokra, akik pályázati kérvényt adtak be — ossza fel.

Megjegyzik, hogy a segélyt az alapítványi oklevél értelmében márcziusban kellett volna kiosztani, de ez irányban mentesül szolgál az a körülmény, hogy a „Pesti hazai első takarékpénztári” kötvényekbe feltett alapítványi tőke után a szelvények áprilisban esedékesek.

Jelenti továbbá, hogy a nemesleki alapító részére, akit az ipartársulat múlt évi közgyűlésében disztagjává választott, a diszoklevél elkészült s azt a választmányunk ezennel bemutatja és indítványozza, hogy e diszoklevelet *Dreher* képviselőjének egy küldöttség adja át.

Az alapítványi oklevél, melynek értelmében a *legnagyobb segély-összeg 50 frt lehet*, felolvastatván, a választmány a beérkezett pályázati kérvények és rendelkezésre álló egyéb adatok alapján s a választmányi tagok felszólalásainak figyelembe vételével a *120 frt alapítványi segélyt a következőleg osztotta fel*:

1. *Fritz* Henriknek 50 frtot, 2. *Dolenszky* Ignácnak 50 frtot, 3. *Brückner* Györgynek 40 frtot, 4. *Varsányi* Ferencnek 40 frtot, 5. *Stoeknager* Józsefnek 30 frtot, 6. *Frank* Péternek 40 frtot, 7. *Gruber* Gotthardnak 30

frtot, 8. *Weiss* Györgynek 30 frtot, 9. *Nell* Antalnak 25 frtot, 10. *Koschätz* János özvegyének 25 frtot, 11. *Abrecht* F. Károlynak 10 frtot, 12. *Horváth* Andrásnak 10 frtot, 13. *Edehnann* Amáliának 10 frtot, 14. *Eytl* Jánosnének 10 frtot, 15. *Thalhammer* Károlynak 10 frtot, 16. *Ozv* *Brudoszky* Jakabnének 10 frtot összesen 420 frtot, azaz négyezerhusz frtot azzal a határozattal, hogy az elnökség a segélyben részesülőket folyó évi április 17-ére hívja meg az ipartársulati irodába s a részükre megszavazott segélyösszegeket nekik egyenként adja át.

Az alapítványozó részére készített diszoklevél és az alapítványi segély kiosztását tanúsító kimutatás átadását a választmány egy küldöttségre bizza, mely küldöttségbe tagokul *Gundel* János, *Kommer* Ferencz, *Prindl* Nándor, *Wirth* Ferencz, *Kern* Ferencz *Maloshik* Antal urakat kéri fel.

Elnök felolvassa az osztrák vendéglős-*szövetkezet* elnökének ő hozzá, mint az ipartársulat elnökéhez intézett levelét.

E levélben foglaltak szerint az ezredéves kiállítás igazgatósága szívesen meghívta őket a kiállításra s ugyanakkor tudatta velük, hogy a budapesti szaktársak a legelőkézebb fopadásban részesítendik s minden tekintetben gondoskodni fognak arról, hogy itt tartózkodásuk alatt kellemesen szórakozhassanak.

Azonban ők tekintettel vannak a budapesti szaktársak nagy üzleti elfoglaltságára s e miatt a testületi látogatást olyan időszakra óhajtják halasztani, mely a budapesti szaktársakra nézve legalkalmasabb lesz. Azt kéri tehát, hogy az ipartársulat ez irányban határozzon és őket erről tudósítsa.

A választmány ezen ügyet hosszabban tárgyalván, a fenförgő kérdés eldöntéséhez többen is hozzá szólottak, míg végre abban történt megállapodás, illetve *Glück* Frigyes ur indítványához képest az határozottat, hogy az ipartársulat az osztrák vendéglős-*szövetkezetnek* oly értelemben válaszoljon, miszerint meghívásuk a kiállítás alkalmából terve volt véve.

Ujabb ülésükben továbbá felolvastattat az osztrák vendéglős szövetkezet újabb levele, mely szerint a szövetkezet folyó évi április 14-én tartott ülésében közönnélt veje tudomásul az ipartársulat meghívását s a testületi látogatást az ipartársulat által kijelölendő időszakra halasztotta.

A választmány az előadottakat tudomásul veszi s akként határoz, hogy az osztrák vendéglős szövetkezet látogatására a *július közepe és augusztus eleje közötti időt legalkalmasabbnak*; minőlvgyva az elnökséget megbizja, hogy az osztrák vendéglős szövetkezetet ezen határozatról értesítse.

A „Szombathelyi pinczér-egylet” helyközlési osztályától.

A pinczérhelyközlítés ügye immár ugy a főnökök, mint a pinczérkar érdekeinek szempontjából sürgős javítást követel.

Ezen szükségérvet hatása alatt a „Szombathelyi pinczér-egylet” egyik elsőrendű feladatának tekinti, hogy a helyközlítés terén fennálló bajok megszüntetésére teljes erőből törekedjék és fokozatosan hasson oda, hogy a jelenleg uralgó rendszertelenség helyett a helyszközlés ügyét a kölcsönös igényeknek megfelelő alapokra helyezze.

Feltétlen hitet táplálunk arra nézve, miszerint mindenki érzi szükségét az e

téreni reformnak; mert a jelenleg uralgó rendszertelenség oly gyakran jön összekötözésbe a költsénes érdekekkel, oly sok ferdeséget és vizsáz állapotokat szül, miszerint minden tartózkodás nélkül kimondhatjuk, hogy kevesen vannak, akik azt mondhatnák, hogy érdekeik általa többé-kevésbé sérülnek ne szenvedtek volna.

Egy módot tartunk lehetségesnek ezen akut bajok orvoslására.

Ez pedig abban áll, ha oly rendszert fogunk meghonosítani, mely szerint saját testületünk szervezetében, ugyszólván magunk magunkat helyeztetjük el és így melőzhetjük a helyközvetítő ügynököket, a kinek legtöbbje ép úgy nem tekinti feladatának a munkaadó, mint a helykereső érdekeinek kielégítését: annál inkább azonban saját érdekei kielégítését, amit sok esetben oly nagymérvű lelkiismeretlenséggel intéz, hogy általa igen gyakran a munkaadó érdeke szenved jelentékeny sérelmet és nem egy helykeresőt dönt számtalan esetben az anyagi és nem ritkán az erkölcsi tönkébe. Tett megfigyeléseink és szerzett személyes tapasztalataink nyomán azon legbensőbb meggyőződésre jutottunk, hogy a pinczér foglalkozás terén fennálló és így az egész vendéglői iparra is kiható páratlanul vizsáz állapotok okai a rendszertelen helyközvetítés gyakorlásában gyökerezzenek.

Ugyanis a jelenleg fennálló helyközvetítési gyakorlat mellett nincs semmiféle feltevés sem felállítva arra nézve, hogy *valaki pinczér foglalkozást ühessen*. Nem jön tekintetbe, hogy van-e szakképzettsége, áll-e az általános műveltség azon fokán és bír-e azon erkölcsi kellékekkel, a melyet hivatásának kifogástalan betöltése megkövetel. Hogy ennek hiánya pedig minden esetben ugy az üzleti, valamint osztályunk társadalmi érdekeinek rovására esik: ezt bizonyítják egyszerűen a főnökök lépten-nyomon felhangzó panaszaival, másrészt azon alantas helyzetünk, melyet a társadalomban elfoglalunk. A jelenlegi rendszer szerint ugyanis az összes képesítvény abban az egyben van összefoglalva, hogy a helykereső lefizesse az ügynök által megszabott horribilis közvetítési díjakat de hogy, meg is bír-e felelni állása sokoldalú követelményeinek? az a legtöbb ügynökre nézve csak mellékkörülmény. De a legtöbb esetben nem is tudhatja, mert tényleg az illető szakképzettség és előéletét nem ismeri és ily módon minden hivatottság nélküli és gyakori esetekben a *legkisebb erkölcsi mértéket meg nem űő elemek ékelteknek be szakmánkba*, akik a pinczér foglalkozást csak *takaróul használják* bizonyos üzelmek folytatására, aminek azután káros kihatásai nem csak a pinczérkar társadalmi állását ássák alá, de kompromittálják az egész vendéglői ipart. Mert azok az elemi szakmánknak, akik elfoglalni hivatásuk kellékeivel nem rendelkeznek, azok természetesen nem állhatnak azon színvonalon, hogy kellő szakértelemmel, főnökeik érdekeinek lelkiismeretes szemével tartásával végezzék üzleti teendőiket, annál kevésbé várható azonban az, hogy *azon elemek alásozott társadalmi helyzetünk fellendítésére szolgáljanak*.

Belátva és érezve ezen állapot tartatlanságát, — ami hova-több osztályunk teljes erkölcsi megsemmisülésére vezetne — egyesületünk határozott czélul tűzte ki magának a helyközvetítés terén fennálló bajok orvoslását.

Ezen czélunk megfelelőleg az egyesületi alapszabályok 10. §-ának rendelkezése

szerint saját kezbelzetünkben helyszközlési osztályt állítottunk fel, a hol az eddig gyakorlatban volt ügynök általi elhelyeztetést teljesen mellőzve, a helykereső kartársakat saját egyleti tagjainak, illetve az egyesület kebeléből választott igazgatóság által fogjuk elhelyeztetni.

Az elhelyezésnél szigorúan követendő rendszer folytán meg fogjuk gátolni azt, hogy hivatatlan elemek kontárokodjanak szakmánknak, egyben pedig megfogjuk óvni kartársainkat a kényszerhelyzet kiaknázásától és a gyakori zsarolásoktól.

Egyesületünknek ugyanis nem czélja az, hogy a helyközvetítésből hasznot húzzon; miért is az elhelyezési díjak csakis az eljárási költségek erejéig terjedhetnek.

Hogy azonban czélunkat érhesük és így osztályunk érdekeit hathatósan támogassuk és védhessük, feltétlenül szükséges, hogy ugy a főnökök, mint a pinczérkar jóindulatu támogatásában részeseüljünk.

Kérünk tehát mindenkit, hogy szükségletei iránt teljes bizalommal forduljon egyesületünk helyszközlési osztályához, a hol ugy a rendelések, valamint a helykeresés iránti jelentkezések a legpontosabb és lelkiismeretesebb elintézésben fognak részesülni.

Van szerencsénk továbbá becses tudomására hozni, hogy helyszközlési osztályunk 1896. márczius hó elsővel lépett működésbe; miért is a szentes eszközözlendő b. megbízását, illetve jelentkezését jelen körlevelünk vételtől bármely időben eszközöljük.*

S a midőn még bátorkodunk a fentebb levő helyszközlési szabályzat kivonatára b. figyelmét irányítani, szíves megbízását várva vagyunk

a „Szombathelyi pinczér-egylet“ helyszközlési osztálya nevében

Szombathely, 1896. február 16-án teljes tisztelettel:

Heigli István, Hainzmann János,
pinczeregyleti titkár, a pinczeregylet elnöke.

Fekete Géza, Pösch Gyula.
bizottsági tagok.

Millenniumi emléklap.

Szilágysomlyón az ottani négyesület által rendezett tünneség alkalmából Május czim alatt millenniumi emléklapot adtak ki, a melynek tiszta jövedelmét az ünnepi költségekre és a városi szegények fölségelyezésére fordították. A nagyérdék emléklap tartalmából közöljük a következőket:

Uj ezerév.

Kétféle ország van. Egyik a látható, mely anyagi és alaki; a mely a szivekben és lelkekben létezik. Emez előképe, ősidéjára amannak. Az annyit ér, a mennyiben megvalósítani igyekezik és képes emezt.

Egyiknek neve: Isten országa; a másiké — mondjuk — Magyarország.

Az ezredés ünnepen magunkba szállva, gondoljuk át, hogy az egyikben lakva, mennyire közeledtünk a másikhoz? És különösen mennyiben közeledtünk ma?

Mi valósult meg mi köztünk valósággal: a testvériségből? Mennyire haladtunk: a közszabadságok terén? és hogy virágzik mi köztünk az igazság?

Ez a vizsgálódás és az ez irányokban való elhatározott törekvés az valódi ünnepe, a

* A helyszközlésre vonatkozólag az elnökség felhívja a kartárs urakat, hogy ezen udvos intézményt magukéva tegyék s bennünk minél előbbi megbízással támogatassanak.

minek Isten ember örvend, — nemcsak a vendéglős, mulatóhelyes és kufár!

Sándor József.

A könyv.

„Legyen világhosság!“ szözlött az Isten

S támadt a nap;

Az ember könyvet irt és így szözlött;

„Legyen — világhossabb!“

Endrői Sándor.

Képeinkhez.*

Szalontay György fővárosi jeles vendéglős szaktársunk, lapunk munkatársa — kinek arczképét első helyen mutatják be t. olvasóinknak, született Dunaföldváron 1865-ben róm. kath. szülőktől. Iskolai tanulmányait Budapesten állami gymnasiumban végezte. Ismereteinek elhagyott végett fiatal ember létére sok időt töltött a külföld nagyobb városaiban, majd visszatérvén megnősült s édes atya vendéglői üzletét vezette rövid ideig, majd önállósítva magát a váciuton vendéglőt alapított. Jó hírnevét, mint fiatal vendéglőt itt szerezte meg, míg később ő maga a váci-uti üzletvezetését másra bízva a Kerepesi-ut 36 sz. (Klanczál-utca sarok) a volt Bányai-féle elhanyagolt vendéglőt vette át, melyet unjonnan átalakítva a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg berendezett. Szakképzettsége, jó modora, rokonszenves megjelenése, s egyéb kiváló tulajdonságainál fogva üzleti forgalma napról-napra emelkedett, mihez hozzájárulnak még a jó konyha, kitűnő magyar borai, valamint az előzékeny kiszolgálát.

Fiatal kora dacára a főváros számos jótékonyági és szakegyletének disztagja, szép családot alapítván, gyermekeit hazafias magyar szellemben neveli, mi pedig kívánjuk, hogy gyermekeiben hosszú életet és legnagyobb örömet és boldogságot élvezhesse, Isten iltesse sokáig!

* * *

Az *Első Magyar Részvényserfőződe* kiállítási vendéglője, mely a kiállítás legelőkelőbb pontján a korzón diszeskedik, egyike a remek alkotásoknak. Tervezték *Korb* és *Gierl* műépítésczék, építette *Neuschloss* Marcel. E nagy kiterjedésű remek üzletnek vendéglőse *Lippert* Lajos fővárosi jeles szaktársunk, kit a nagy közönség az Erzsébet-köruton levő nagyvendéglőjéből is előnyösen ismer. *Lippert* Lajos szakképzettsége nagy befolyással van a vendéglői iparnak a kiállításon elérhető sikereire. Minden tekintetben szorgalmas és ügyes illetőember, a társadalom minden osztálya által tisztelve és becsülve van. A szállodások, vendéglősök és keresmárosok ipartársulatának, valamint a Deák-terti evang. egyháznak számvizsgáló bizottsági tagja. A vendéglő létesítése körül a „Részvény társ. serfőző-gyár“ igazgatósága nagy szolgálatot tett nemzeti ügyünknek a kiállításon. Isten iltesse őket!

* * *

A debreczeni csárda.

Mult számunkban bemutattnk a debreczeni csárda vendéglőseinek jól sikerült arczképeit, most pedig a csárdát mutatjuk be t. olvasóinknak; őszinte szívvel üdvözölve annak derek tervezőjét, építőjét és tulajdonosát; az előzékeny és finom modoru *Berger* Jenő fiatal műépítészünket. *Berger* Jenő Debreczenben született. Édes atya Debreczen sz. kir. városnak már 50 év óta főrosva. Ugy édes atya, valamint ő, általános tisztelt-

nek és közbeesítésnek örvendenek. Ő építette a debreczeni kir. tábla épületét is, Szent-
esen pedig mű-utat tervezett és létesített,
mely első mű-ut országunkban. Nemes törek-
véseihez sok szerencsét és sikert kívánunk.

A Polgári söröződe kiállítási vendéglője.

A kiállítás főbejárója mellett a korzón
találjuk a kolosszális, gyönyörű épületet,
melyet a Kőbányai Polgári söröződe részvény-
társaság építtetett. E remek épület egyike
a legfényelmere méltóbb s nagy kényelemmel
berendezett épületeknek. Vendéglősei *Sturm*
Gyula és *Sturm József* ismert fővárosi jó-
hírnevű vendéglőseink. Konyhájuk és kitérő
italaik jósága és olcsósága a közönség elismerésével találkozott. Az épület *Czigler*
tanár tervezte. A sörözőgyár pedig építette
s annak fáradszaktalan főtisztviselője, *Páris*
Vilmos ur nagy buzgalommal fejtett ki.

Vidéki szaktársaink, kik a kiállítás
megtekintésére jönnek, teljesen elragadtatva
beszélnek a Polgári Söröződe remek vendéglőjéről, valamint a *Sturm* testvérek ki-
tűnő étkei- és italairól.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Üdvözlő sorok.** *Dr. Rupp*
Kornél bölcsész, főgymnáziumi tanár,
jeles írónktól a »Tanulók
Lapja« szerkesztőjétől a következő
sorokat vettük: Őszintén kívánom,
hogy a »Vendéglősök Lapja« a nagy
lethargiából felébredve visszanyerje
őseréjét, melylyel 12 év előtt meg-
indult, a mikor, mint egyedül álló
szaklap valóban missiót teljesített.
Ha valaha valaki tett szolgálatot a
vendéglősök ügyének, akkor az a
»Vendéglősök Lapja« volt. Lehet-
len, hogy ezt a szaktársak elfeled-
jék s a hamvaiból új életre kelő
lapot ne támogassák.

Adja Isten, hogy az óhajtott
siker ne maradjon el s a régi zászló
körtül a régi hívek minél nagyobb
számmal csoportosuljanak.

Budapest, 1896. máj. 21.

Dr. Rupp Kornél.

— **A vendéglősök ipartársulata** felhívta
az ipartársulat t. tagjait. hogy a f. év június
8-ára tervezett nagy díszfelvonulás alkalmá-
ból felállítandó polgári sorfal létesítéshez czél-
jából előjegyzés végett minél számosabban je-
lentkezzenek a társulat irodájában. Mert míg
egyrészt hazafias kötelességet rónak le, más-
részt pedig olyan látványban fognak közelről
gyönyörködhetni, a melyben ki tudja melyik
nemzedék részesülhet megint.

— **A tudomány a »Kis pipában«.** Illusz-
tris vendégi voltak csütörtökön el. Karikás
Mihály kiállítási vendéglőjének. Egy irodalmi
férfiakból álló asztaltársaság ült együtt *dr.*
Beóthy Zsolt kitűnő esztétikusunk élén. Hamar-
jában a következőket sikerült összeismünk: *dr.*
Szimonyi József egyetemi tanár, *id. Szimonyi József*
a múzeumi hírlapkönyvtár őre, *Keszler József*
esztetikus, *dr. Rupp Kornél*, *dr. Schmiedl Agost*,
dr. Flók Károly, *dr. Takács Sándor*, *dr. Susák József*
főgymn. tanár, *Volf György* híres nyelvész,
dr. Erdőli Pál, *dr. Radó Antal* és *dr. Hegedűs*
István egyetemi tanár, végül *Novák Sándor* a
keleti akadémia tanára. A neves profeszorok és

írók igen kedélyesen töltötték el az időt és a
Karikás vendéglő jó konyháját dicsérve este 10
órnak távoztak el. Egy értesülünk, hogy a leg-
közelebbi összejövetel a »Balatoni csárdá-ban« lesz.

— **Esküvők.** *Szoupli József* ur, a Thonet
testvérek budapesti cég főnöke szokatlan ked-
ves családi ünnepet fog ünnepelni f. évi június
8-án 10-dikén. E napon délelőtt 10 órakor
vezeti ugyanis oltárhoz a hold-utcai evangélikus
templomban *Elza* leányát *Falk Robert* es. és
kir. tartalékos tüzérfőhadnagy, s ugyanekkor
tartja esküvőjét másik leánya *Paula* is *Borsdorf*
Klementtel, a 3-dik számú osztrák honvéd-
ulánus ezred főhadnagyával.

— **Vendéglő átvétel.** *Garay Kálmán*,
Garay Ferenc a szabadkai Pesti szálloda volt
bérélőjének testvére átvette Budapesten a *Ilők-
Szilárd-utca 19* sz alatt levő vendéglő helyisé-
get s azt teljesen átalakította az utóbbi napokban
megnyitotta. Konyhája jó, híres bácskai borai
pedig kitűnők.

— **A Plasztikon.** A főváros egy új lát-
nivalóval gazdagodott, még pedig érdekes
és nagyvárosias látnivalóval. A miben *Páris*,
Berlin, *London* régen gyönyörködött s
a mije Budapestnek mindaddig nem volt:
híven az életből, képekből, színdarabok-
ból mintázott vászfigurák nagyszabású
kiállítását nyitották meg *Plasztikon* név-
vel az *Andrássy-uton*, a régi képzőművé-
szeti csarnokban. Az emelet tele van kül-
földi és magyar híres emberek és aszso-
nyok alakjaival, bájos jelenetekkel és tör-
ténelmi képekkel, a melyek közül külön-
ösen szép a világítás effektusaival is ki-
emelt *Sóixtini Madonna* és *Erzsébet* ki-
rálynő *Deák Ferenc* című képek. Köz-
ben a látogatót zavarba ejti egy hölgy
egy rendőr s egy csomó más alak, a kik a
közönség között áldogálnak, s a kikkől
csak hosszas vizsgálódás után sül ki, hogy
nem — elevenek. A főlásztint csoda-tük-
rök, tündérkeretek s más egyéb látni-
valók foglalják el.

— **Esküvő.** *Burda Gizella* kisasszony-
nak *Kocsy Antal* a Balaton kévéláz fő-
pincézére szép és kellemes sógornőjének leg-
utóbb esküvőtt örök hűséget *Csóka Frigyes*
előnyösen ismert főpincéz.

— **A hódoló felvonulás** alkalmával június
8-ikán az ipartársulatok sorfalat állanak. A tör-
vényhatóság ezredesek kiállításai bizottságából
nyert felhívás folytán a vendéglős-ipartársulat
is helyet foglal a különböző testületek között.
Figyelemzetjük ennélfogva mindazon ipartar-
sultati tagokat, akik a testületei felvonulásban részt
akarnak venni, hogy ebbeli szándékukat az ipar-
testületi titkárságnál minél előbb jelentéské be.
Gytlekezés a hódoló díszfelvonulás napján reggel
8 órakor a *Széchenyi-téren*, honnan a jelvé-
nyek kiosztása után a tagok a társulat zászlója
alatt vonulnak a *Margit-hídfő* elé, az ipartársulat
részeire kijelölt helyre.

— **A kiállítás tes napja 1885-ben és**
1896-ban. Az 1885-iki országos kiállítás látog-
atottsága május 10-től május 20-ig ez volt:
május 10-én vasárnap 26.520, 11-én hétfőn
7.229, 12-én kedden 4.040, 13-án szerdán
7.220, 14-én áldozó csütörtökön 15.208, 15-én
pénteken 2.885, 16-án szombaton 2.481, 17-éről
nincs tudósítás, 18-án hétfőn 5.908, 19-én ken-
den 4.893, 20-án szerdán 4.022 fizető napje-
gyes látogatta a kiállítást. A bérle- és szabad-
jegyesek nincsenek beleszámítva. — A mostani
kiállítás látogatótsága május 10-től 20-ig:
május 10-én vasárnap 41.186, 11-én hétfőn
8.911, 12-én kedden 10.681, 13-éről nincsen ki-
mutatás, 14-én áldozó csütörtökön 23.861, 15-én
pénteken 7.983 fizető napjegyes látogatta a

kiállítást, de eme számokhoz hozzá kell venni
azt a 300-tól 100-ig való napjegyes látogató-
t, ki a IV-ik kapu ment be, a hol eddig nem
volt számoló kerék. Május 16-ról megint nem
kaptunk tudósítást, május 17-én vasárnap 36.937,
május 18-án, hétfőn 10.053, 19-én kedden
11.38, 20-án, szerdán 9.249 fizető napjegyes
volt a kiállításban. A bérle- és szabadjegyesek
nincsenek számlva. — Megemlítjük, hogy
1885-ben 12.000 bérletjegyet adtak ki, most
pedig közel 30.000-ét.

„**A vigécek**“, ez a czíme azon sokat
igérő és a közönségnek kedves szórakozást nyu-
jtandó bohózatnak, melyben ezek azt akklamit-
zált vendégek (a vigécek) minő alakban fogják
a mulatói vágyó hallgatóságot meghódítani,
elégé illusztrálja ama nagy érdeklődés. —
amely ezen seasonszert darab mellett, fő és
székvázorszerte mutatkozik. — Hogy ki ennek a
jeles bohózatnak a szerzője, azt ezennel elárul-
juk, de, hogy kik személyesítik a darab jeles
alakjait, őket szinről-szinre látni kívánjuk és ér-
demű irányban fogjuk megtagsolni. A darabot
Könesi Albert hírneves színmű-írónk írta, kinek
sikertelt és a nagyközönséget mélyen elragadó
színműveit eléggé ismeri a művelt magyar
közönség.

— **A székesfehérvári pinczér egyesület**
legutóbb tartotta közgyűlését, melyen elha-
tározták, hogy az egyesületet, mely tagok
hiánya folytán nem tudott prosperálni, —
feloszlatták s az egyesület 1101 ftt 47 krt
kivevő vagyonát a most alakuló Székesfehérvá-
ri Vendéglősök, Kávésok, Italmérők és
Pincézerek ipartársulata és betegsegélyező és
temetkezési pénztárnak engedték át. Ez ala-
kító új egylet szűkebbkörű bizottságának
elnöke: *Trummer Sándor*, jogtanácsosa: *dr.*
Saára Gyula, jegyzője: *Verkovics Ferenc*,
pénztárnoka: *Mihályi Ferenc*, és tagjai:
Barnai Ignác, *Molnár Adolf*, *Glac Sámuel*,
Belák Ignác, *Lasits István*, *Koch Lajos*,
Endresz József. A bizottság most dolgozik az
alapszabályokon s remélhető, hogy az egye-
sület már legközelebb megkezdí működését.

— **Üzleti hírek.** *Havas Mihály* régi
szaktársunk a debreczeni „Bika“ szálló főpín-
cezéri állását foglalta el. *Línker László* fővárosi
szaktársunk Alsó Tátrafűreden az Elm-féle nagy-
vendéglő főpinczéri állását vette át.

— **A sátor-alja-ujhelyi pinczér nyugdíj-
alapot gyűjtő bizottság Veres Károly elnöke-
lete alatt f. évi május 14-én ülést tartott,
melyen jelen voltak: *Korinkó János* disz-
elnök, *Danielisz Lajos* pénztárnok, *Simon*
Ignác jegyző, *Abrahamovits Mor* ügyve-
zető, *Deutch Ignác* és *Luky József* ellen-
őrök; *Schranz Mátys*, *Kropf Károly*,
Kirschenbaum Ignác és *Pulni Antal* ren-
des tagok.**

Az ülés beható eszmecsere után el-
határozta, hogy felkeresi az orsz. pinczér
nyugdíj intézet előkészítő bizottságát mikép
az alapszabályok egyik szakaszát odamódo-
sítsa, hogy ha valaki időközben más üzle-
tet is folytatna: tagsági viszonya ne
szűnjék meg.

— **A nagyváradi pinczér nyugdíj-alapot**
gyűjtő társaság legutóbbi ülését *Verhovina*
Lajos elnökölésével tartotta meg, melyben több
naprendelen levő ügy tárgyalása után *Fekete*
László pénztárnosnak a pénztárkészlőre vo-
natkozó ama jelentése, hogy az ezideig 944
ftt 13 krt. tesz ki — tudomásul vétették.

— **A szatmári vasuti vendéglő** *Kaloc-
csay Sámuel* nyerte el pályázat útján. *Odary*
János pedig átvette a *Kövy Sándor*-féle üzletét
Szatmárt.

VEGYESEK.

— Ő Felsége a Schreiber czég kiállításában. Ő Felsége az ezredéves kiállítás meglátogatásának alkalmával a Schreiber J. és unokaöccsével czéget legmagasabb látogatásával tünettek ki. Az elegáns etagerek nagy területet foglalnak el, magukban foglalván az üveg ipartermekét a legegységesebb pohártól a legdrágább s legfinomabb tárgyakig. A czégnök Göpfert Miksa, *Tusky J. L.* disponens és több hivatalnok élén fogadta a királyt, megadván a szükséges magyarázatokat. Ő Felsége Göpfert ur által vezetve, nagy figyelemmel nézte végig az egész kiállítást. Különösen tetszetek neki a pompás csiszolatu és remek vésésű, edzett üvegedények. Az egy méter magas állványon nyugvó medence külsőjét négy kép és egy szalagaluka ajánlás díszíti a következő felirattal: „Az ezredéves kiállítás alkalmával a nemzeti múzeumnak ajánlja Göpfert Ferencz üvegyáros Zay-Ugrócezon. Készítette Sovánka István 1896.” „Hisz ez valóságos remekmű — jegyezte meg Ő Felsége, ki készítette a hozzá való tervek? Ő Felsége meglepetve vette tudomásul, hogy a tervet és a rajzokat Sovánka István, egy a Göpfert ur gyárában alkalmazott czigányfiu készítette, kit Göpfert ur a maga költségén képeztetett ki.

— A jósda. A fővárosban most ez a legújabb hír. Tegnap már a kávéházak és vendéglőkben egyébről sem beszéltek, mint arról, hogy Zilahy Ágnes, a kintünő írónő alkudozásolka bocsátokozott nagy vállalkozókkal, hogy építsenek a számára egy kis külön üvegfalu palotát, a hol a nagy közönséget fogadhasa és egy firt honoráriummért bárkinék megfejtsé álmait és a homályba burkolt jövődőről felbontsá a fátyolt. Ez a dolog a Valter Ernő Szt.-Gellért nyomdájából szivárgott ki, mert ott jelenleg saját alatt áll a Zilahy Ágnes Álmoskőnyé, a melyben a Coudsen kisasszonytól különb kijelentései vannak, habár nem állítja ez a zseniális asszony, hogy tudományát Gábrriel arkangyaltól nyerte. De anyi tény, hogy Zilahy Ágnes bámulatra méltó arczismerő és még honvéd kapitányi korában Nagyváradon nem egy urat és hölgyet, a kiket azelőtt soha sem látott, bámulatba ejtett mondásaival. Az „Ös-Budavári Ezerégy éj” rendező folszólították Zilahy Ágnes asszonyn, az ősmert írónót, ki különben ép most egy Álmoskőnyé szerkeszt, hogy lépjen velök szerződésre, ők Ósbudavárában egy pavillont bocsátanak rendelkezésére, s ott rendezzen be jósdat. Zilahy Ágnes készséggel vállalkozott az érdekes feladatra.

— Borvizsgálat. Az ezredéves országos kiállítás mintegy 800 bortermelő 2000-féle bort küldött be. Ezek a borok az ország minden részéről gyűltvén össze, Magyarország egész bortermelését képviselik. A földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a kiállításra beküldött borok Országos kémiai intézet feltgyelete alatt vegyelemzés alá véssenekon oly czébből, hogy a vegyelemzés adatai maradóan becsü anyagul szolgáljanak nemcsak általános borászati és tanulmányi czélokra, hanem azért is, hogy azok a mesterséges borok készítésének és forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1878 : XXIII. t.-cz. végrehajtásánál is, mint a természetes borok összetételére vonatkozó tájékoztató adatok felhasználhatók legyenek.

— Millenniumi sör Sopronban. Az ujonnan megnyült s szépen reusszálló *soproni sörgyar igazgatósága* mindent elkövet, hogy a valóban kintünő minőségű sörgyártmányát a közönséggel még jobban megkedveltesse. Most, a pünkösdi ünnepek alkalmából meg egész meglepetést készített a közönség számára, forgalomba bocsátván az ugynevezett millenniumi, valójában pedig igazi bajor sört. S az a nevezetes a dologban, hogy e pompás sört egy krajcárral sem számítja többé az igazgatóság, mint a közönséges soproni sört s egy egész hétig a soproni sör-árak mellett lehet élvezni a kintünő bajor sört.

„Kövesi sörcsarnokában este 8 óra-
kor!” ez a jelszó Budapestben, ha az a kérdés merül fel, hogy hol találkoznunk vacsorára. Ez a fővárosnak újabb idő óta legkedveltebb és legnépszerűbb mulatóhelye, hol azonban ugy a vilálszereglőre, mint déli ebédre szintén a legválogatottabb közönség gyűl össze és méltán, mert az óriási, impozáns szépségű csarnok, a lelegegánsabb díszítési, országunk minden megyéjének czimerét feltüntető falfestményeivel, naponta katonazene-hangverseny mellett a legizletesebb ételek és legjobb borok s a kőbányai polgári szerzőző híres kintünő sörének első kiszolgálótása mellett valóban minden tekintetben érdemessé teszi azon nagy látogatottságra, melyben részestl s a mely legjobban bizonyítja, hogy a látogató jól és kellemesen érzi ott magát. Ezért ajánljuk t. olvasóinknak, hogy Budapestben időzése alatt ne mulassza el *Kövesi Nándor* Erzsébetköruton levő nagy sörcsarnokát meglátogatni, mert ott a kellemes szórakozás mellett a főváros egyik új látványosságát is megtekintheti.

„Bristol szálloda” Budapestben.

Megnyilt a kiállítás! Szézzerezd tudal a vidék közönsége a fővárosba, hogy a nagy nemzeti ünnepségek jelen lehessen, a kiállítás megszüntetésében gyönyörködhesen s a tündérmesek világát meglátolva sokféle látványosság élvezhesse. És e népvándorlás tudatában a vidék lakók közül sokan aggodalommal gondolnak arra, hogy hily nagyüzimű látogató közönség részére van-e elég szálloda lakohely? Az aggodók megnyugtatására szolgáljon, hogy a szállodák száma megszorodott s ezek között első helyen kell kiemelniük egy új szállodát, mely „Bristol” szálloda elnevezéssel nyílt meg a Ferencz Jozsef dumpartai korzó és Mária Valéria utcára nyílo bejárattal, közvetlen a „Hungaria” nagyszálloda mellett. *Hejrá József*, ki nyolcz éven át volt a „Hungaria” szálloda igazgatója s e téren, mint kiváló szakferli ismeretes, alakította szállodává ezen nagy emeletes palotát, melynek ablakai nagybörzést a Dunára nyílnak, gyönyörű kilátással a budai hegyekre királyi palotára és a dunai élénk hajóközlekedésre. A szálloda a modern komfort minden követelményével van berendezve: felfalálható itt a kényelmesség, legnagyobb tisztaság, egészséges levegő, a kellemes otthon a szálloda villanvilágítása, az emeletekre felhuzó (Lift) áll rendelkezésre, a legmodosabb és legfényesebb kiszolgálásra pedig *Milits József* személyes felügyelete nyújt biztosítékot. Diszes nyári és téli udvarkertjében, éttermében és kávéházában a legizletesebb ételek és tiszta italok szolgáltatnak ki. Mindezekhez járul még, hogy szobáirai méréskeltek s hosszabb tartózkodás esetén az árak leszállítanak, ugy hogy mindenkinek a legjobb ajánlhatjuk, hogy Budapestre érkezve a „Bristol” szállodába szálljon.

Felölés szerkesztő: IHÁSZ GYÓRGY.

3420.
896.
sz.

Árverési hirdetés.

Déva város tanácsa közhírré teszi, hogy a következő városi vendégladók és korcsmák, u. m.:

1. A piaci *Fehérkereszthez* czimzett nagyvendéglő és szálloda.

2. A vámházteri *Magyar koronához* czimzett fogadó.

3. A Hunyadi-uton levő *Csillaghoz* czimzett fogadó.

4. A vasuti vendéglő.

5. A *Foresi-féle* fogadó a Bethlen-utca sarkán.

6. A hajósi „*Rotunda*” nevű koresma. F. évi június hó 3-án d. e. 9 órakor a városháznál közérverés útján 6 évre bérbe fognak adatni.

A nagyvendéglőnek bérlete 1897. évi január hó 1-én, a többi fogadó, illetve koresmák *Folyó évi július hó 1-én veszik kezdetüket.*

A részletes árverési feltételek addig is a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Déván, 1896. május 22.

A város tanácsától:

Issekucz Antal,
polgármester.

Magy. kir. államvasutak.

Budapest-jobbparti üzletvezetősége.

16141—96 számhoz.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. állavasutak Budapest-Kelenföld állomásán az állomási vendéglő üzletére kötött szerződés 1896. évi október hó 31-én lejárván ezen vendéglő üzletnek, ugyanezen időponttól számított 3 évre, azaz 1896 évi november hó 1-től 1899 évi október hó 31-éig leendő bérbe adása iránt ezenel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 50 kros bélyeggel „Ajánlat a m. kir. állavasutak Budapest-Kelenföld állomásán levő vendéglő üzletének bérbe vételére 16141/896 szhoz” felirattal ellátott borítékba zárt és lepecsételt és a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1896 évi június hó 25-ének déli 12 óráig a m. kir. állavasutak budapest-jobbparti üzletvezetőség titkári hivatalához posta útján térvi vetény mellett nyújtandók be, bánatpénz fejében pedig 150 azaz egyezsáztóven o. é. forint késszpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Budapestben, 1896. évi június hó 24. déli 12 óráig letendő.

Értékpapírok a budapesti, illetve bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régibb, utolsó napi árfolyam szerinti értékben, de csak a névertéken alul fognak számíttatni.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi osztályában I. emelet 33. ajtó vagy a budapest-jobbparti és győri forgalmi főnökségeknél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, mért is az ajánlatot tevőkörül feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve egész terjedelmében kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. állavasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre, szabadon válasszathsson.

Budapest, 1896. május hó 22.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Haszonbéri hirdetés.

Szarvas mezőváros (Békés m.) a tulajdonát képező újonnan épült egyemeletes

vendégfogadó

(az első emeleten levő nagy diszterem, 15 vendégszoba, étterem, a földszinten épült kávéház, étterem-sántés, vendéglői lakás, konyha, cselédszobák, istálló, kocsiszín, álak stb. melléképületek) bérbeadására a folyó évi július hó 1-én délután 3 órakor a városháza tanácstermében zárt ajánlati

verseny tárgyalást

fog tartani.

Ezen szálló megnyitása napján a Bárány és Sas fogadó, mint ilyenek beszüntetnek.

A bérlet a folyó évi szeptember hó 1-ső napján veszi kezdetét s 10 egymásután következő évre terjed.

Miről bérleti szándékozik azzal értesítenek, hogy 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat az ajánlott összeg után 10 százalék bánatpénzzel lássák el, kijelentvén, hogy a feltételeket ismerik s azokat elfogadják.

A részletes feltételek az első jegyzői irodában megtekinthetők.

Szarvas, 1896. május 12.

Melis János,
bíró.

Ilovszky János

BUDAPEST.

VII. ker., Erzsébet-körút 8. sz.
A Newyork-palota átellenében.

Ajánlja a nagyérdemű közönségnek jó hírnévnek örvendő üzletét

üveg- és porcellánedényekben.

A legjobb gyártmányú függő- és asztali lámpák, éjjeli ámpolnák és választékban.

Különösen ajánlom az egyedül nálam kapható

Monstre-függőlámpákat.

melyek üzleti helyiségek, vendéglők, és műhelyek részére szép világítása, tartósága és egyszerű szerkezete folytán rendkívül ajánlatos.

Alkalmi tárgyak das választékban!

ugynint teás-, kávé- és moeca-készletek 4 fttól feljebb. Ebedő-készlet 26 drb 6 fttól feljebb. Ebedő-készlet 42 drb 14 fttól feljebb.

Bor-, sör- és likörkiszárazók különöz árakon. Magasfoku denaturált szesz, kütinöz petroleum napi árak mellett.

Épület-üveges munkák és javítások, ugyszinte képek bekeretezése, szolidan és jutányos áron elkészítenek.

IHÁSZ GYÖRGY

Budapest. IV., Kalap-utca 15. sz.

Hatóságilag engedélyezett és

1000 forint

óvadékkal ellátott
országos

közvetítő intézete

elhelyez szállodai, vendéglői és kávéházi személyzetet, közvetít üzleteladásokat és vételket.

SZALONTAY GYÖRGY

vendéglője

BUDAPESTEN.

Köröpesi-ut és Klauzál-utca sarok.

A vidéki és fővárosi közönség legkedvezőbb gyűlőhelye és találkozó helye.

A napszínház, a vilányos- és lövönatvasutak közvetlen közelében.

Naponta kütinöz zingyzene.

Jó konyháról és kütinöz italokról kezeskedik a vendéglős.

Valódi első minőségű

FEHÉR BOROK

100 literen felüli mennyiségben, hektoliterenkint 22, 24 és 28 forintért szállíthatnak utánvétellel. Mintaküldemények 56 litertől feljebb. Hordók előállítási árban számitatnak, s 6 héten belül visszavétetnek.

Kelety Lujza, Szászsebes, Erdély.

Értesítés.

Van szerencsem a t. cz. szállodás, vendéglős és kávé utnak becses tudomása hozni, hogy május hó 1-en a *Sebestyén-ter 8. szám alatt* én alólt egy

szálloda, vendéglő és kávéházi személyzetet elhelyező intézetet

nyitottam és azezará a millenniumi kiállításnak, abban a kedvező helyzetben vagyok, hogy helybeli és vidéki rendelőknek bármiféle rendelést híven és pontosan teljesíthetek. Husz évi működésem e téren azon reményvel kezeskedek, hogy ígértemnek becsületesen és tisztességesen meg fogok felelni. Becses patfogását és rendelését kérve, maradok

Tisztelettel

Eisenkraut Mór.

patvezőügynök.

Budapest, Sebestyén-ter 8. sz.

Hirdetésny.

Az erzsébetvárosi takarékpénztár részvény-társaság tulajdonát képező, sz. kir. Erzsébetváros központján újonnan épült **vendéglői, kávéházi helyiségek** és az ezen épületben levő diszterem, 12 vendégszoba, vendéglői lakás, intézeti hivatalos helyiségek, gazdasági épületek, kertü helyiségek stb. 6 (hat) egymásután következő évre haszonbérbeadását elhatároznak, az **árverés megtartására határidőül 1896. június hó 28-ik** (huszonnyolcadik) **napjának délelőtt 12 (tizenkét) óráját tűzzük ki.**

Kiküáltási ár 2800 frt (kétezerhatszáz forint o. é.)

Ígérmet tevő köteles ajánlatával egyidejűleg 1200 frt (egyezerkétszáz forint) o. é. bánatpénzt akár készpénzben, akár óvadékképes papírban a pénz tárbán letenni.

Zárt ajánlatok írásban (a bánatpénz melléklésével) a takarékpénztár hivatalos helyiségében 1896. június hó 28-án (huszonnyolcadikán) d. e. 11 és fél (fél tizenkét) órától déli 12 (tizenkét) óráig fogadhatnak el; szóbeli ígértek a zárt ajánlatok felbontása előtt szintén elfogadhatnak, ha bánatpénz adatik.

Bérlő köteles, a megígért haszonbér fél évi összegét készpénzben vagy egy évi összegét elfogadható ingatlanokban biztosítékul letenni és már ajánlatában a biztosíték felül nyilatkozni és 8 nap alatt ezen biztosítékot megadni, ellenesetben bánatpénze elvesz és az igazgatóság azonnal akár új árverés, akár szabad kézből más ajánlkozóval köthet szerződést.

Az évi bérösszegből az intézet hivatalos helyiségeiért évenként 300 frt (háromszáz forint) o. é. megtérítést kap bérlő.

Ezen hirdetés az árverési feltételeknek kivonatát képezi, miért is ajánlkozók figyelmeztetnek, hogy a részletes feltételeket 1896. május hó 15-étől (tizenötödiktől) kezdve naponta délelőtt 11 és 12 óra között a takarékpénztár hivatalos helyiségében saját érdekükben tekinthetik meg.

Csakis azon ajánlatok vétetnek figyelembe, melyekben kijelentve van, hogy a részletes feltételeket ajánlattevő ismeri és azoknak magát aláveti.

Erzsébetváros, 1896. évi május hó 14-én.

WALTER B.
KÁVÉHÁZA
Budapest, VIII., József-körút 29. szám.
Van szerencsem a t. cz. közönség szives tudomására adni, hogy
Kávéházamat
egész újonnan átalakítottam és azt a kor igényéhez képest berendeztem. Gondoskodtam arról is, hogy jó
hangversenyek által
a t. cz. vendégeimnek kedves szórakozást szerezsek. A kávéház egész éjjel nyitva van.
Számom látogatást kér.
WALTER B. kávész.

Kőbányai Polgári Söröző
kiállítási pavillonjában
Budapesten.
A kiállítás egész ideje alatt, minden időben a legízletesebb ételek és friss italok kaphatók. A legcsinosabbban berendezett tag helyiség a legkényesebb igényeknek is megfelelt. A zenét **Munczi Lajos** kitűnő zenekarral reggeltől 10-12 óráig szolgáltatja.
Sturm Gyula és József
vendéglősök.

Eladó

5000 lakossal bíró városban **vendéglőnek** kiválóképp alkalmas egy hold területű

beltelek

(volt gőzmalom) **37 ölből álló épületekkel**, közvetlen egy nagy vidéki forgalommal bíró **új gőzmalom és vasuti állomás** mellett, hol eddig három irányban közlekedik a vonat, jövőre pedig négy irányban fognak közlekedni s **vendéglő csak egy van a város közepén**. Betáblázott teher 1400 frt. Eladási ár: **3000** forint. Abba is beleegyezem, hogy a heepítetlen területre modern vendéglő építtessék (2 évi ingyen használat fejében. Cím a kiadóhivatalban.)

Szálloda bérbeadás

Szolnokon a **Schefftsik**-kertben levő szálloda 17 vendégszobával, vendéglőházzal, számos igen tágas helyiségekkel, egy felette nagy teremmel, mely színháznak van berendezve s csinos és tágas kerttel, kedvező feltételek mellett bérbevehető.

Bővebb értesítést a tulajdonos szolnoki **Schefftsik István** ad.

HIRDETÉMÉNY.

Kolozsvárt, a Biasini-féle szálloda, mely 4 előszobával bíró kettős szoba és 46 egyes szobával rendelkezik, étterem, 2 nagy szára, 24 lóra való istálló és egy szép nagy gyümölcsös kerttel van ellátva; az árak tekintetében a legolcsóbb és igen jó forgalomnak örvend.

teljes felszerelés és berendezéssel együtt

azonnal bérbe vehető.

A feltételek iránt értekezhetni ugyanott az iróddában.

Kolozsvárt, 1896. május 13.

A kezelőség.

„MARGIT”

GYÓGYFORRÁS,

„magyar selters”

Vegyelemzve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, főleg kötött szén-sav tartalma kiváló hatásának bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, a hol a szabad szén-sav esekélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól. Ellenben a főlég kötött szén-sav gazdagsága a gyógyhatású alkotórészeknek a beteg test-részekbe való gyors és biztos felvételét eszközöli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabad szén-savtartalomban erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleichenbergi, tüdőbajokban** különösen a **tüdővérzéseknél** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorffban** a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyek Budapesten: dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navratil, dr. Poór, dr. Kéty, dr. Barabás; Bécsben: dr. Bamberger, dr. Duschek, stb. a legjobb eredménnyel alkalmazzák a **légző-, emésztő és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz

präservatív gyógyszernek bizonyult a **kolera**-megbetegedés ellen, **borral használva a legegészségesebb ital!**

Kizárólagos
főraktár

Édeskuty L.

sz. és k. és szab.
k. údv. Ásványvíz-
szállítónál
BUDAPEST.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

AZ

ALKOTMÁNY

néppárti politikai napilap.

Az „**ALKOTMÁNY**” a legelterjedtebb, legjobb, legolcsóbb politikai napilap

Az „**ALKOTMÁNY**” a legjobban értesült napilap

Az „**ALKOTMÁNY**” a legjelesebb ellenzéki publicisták közreműködésével

megjelenik **20.000** példányban.

Az „**ALKOTMÁNY**” előfizetési ára: egész évre **10 frt**, negyedévre **2 frt 50 kr**.

Az „**ALKOTMÁNY**” egyes számai Budapesten **3 kr.**, vidéken **4 krért.**, minden tőzsdében kapható.

Az „**ALKOTMÁNY**” szerkesztősége, kiadóhivatala és könyvnyomdája:

Budapest, VIII., Mária-utca II. szám

hol mindennemű könyvnyomdai munkák jutányosan készíttetnek.

ERTESITÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű szállodás, vendéglős és kávéháztulajdonos urakat értesíteni, hogy **1895. évi november 6. napján Budapesten IV. ker. Sebestyén-tér 6. szám alatt** a mai kor igényeinek megfelelőleg egy

személyzet elhelyező intézetet

nyitottam. Intézetem a nagybecsű megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesíti.

Támaszkodva a főpinczéri pályán évekig eltöltött multamra, reményleni bátorodom, hogy a t. főnök urak, valamint t. kartársaim intézetemet becses pártfogásukba részesíteni méltóztatnak.

Budapest, 1896. május hó.

Kiváló tisztelettel

GREIBICH MIHÁLY.

Vendéglői üzlet átvétel.

Van szerencsém a nagyérdemű fővárosi és vidéki közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a Budapesten VII. ker., **Almássy-tér és Bercsany-utca sarkán** levő

vendéglői üzletet

átvettem s azt **teljesen, díszesen átalakítva** személyes felügyeletem alatt vezetem. Mint régi szakember, támaszkodva a fővárosi előkelőbb üzleteiben, u. m.: „Vigadó” Drechsler, Elked, Ment stb. éttermekben, valamint Siófok hírneves hazai fürdőnkben elfoglalt főpinczéri tevékenységemre, ugyancsak Budapesten mint csaplóros, volt Hruska János utóda Mayer Benedek uraknál eltöltött üzleti napjaimra: reményleni bátorodom, hogy a nagyérdemű közönség új vendéglői üzletemet tömegesen látogatva, engem jó igyekezetemben támogatni fog.

Midőn a n. értl. közönség szives látogatását kérem, maradtam

Budapest, 1896. június hó 1-én.

Kiváló tisztelettel

Hruska Lajos

vendéglős

VII. Almássy-tér és Bercsany-utca sarok.

Vendéglősök figyelmébe!

A millenniumi kiállítás tartama alatt szállítunk mindennemű

hizlalt baromfit

mely baromfi naponta frissen lesz öltve, este feladva, **reggel Budapestre érkezik**, tehát romlásnak kitéve nincsen.

Ugyancsak szállítunk baromfit élő állapotban és

friss tojást

a lehető legolcsóbb árban.

I-ső Ujvári baromfi-tenyésztés

Torontál-Ujváron.

Bleiziffer J.

baromfi kereskedő és hizlalda tulajdonos

UI-SZENT-ANNA.

Ajánlja mindennemű baromfiat a legolcsóbb napi árakon. Árjegyzék ingyen és bérmentve!

A t. szállodás és vendéglős urak becses megrendeléseit tisztelettel kéri

Bleiziffer J.

Uj-Szt-Anna.

BORHEGYI F.

ezelőtt **Lápossy F. és társa**

palaezkozott bor, pezsgő, likőr, cognac, rum és thea főraktára

BUDAPESTEN.

Gizella-tér 1. szám (Haas-palota).

Ajánlja a legjobb

francia és magyar pezsgőket, cognacot és likőröket **gyári áron.**

Belföldi borait az első hírneves bortermelőktől legjutányosabb áron szolgáltatja.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

✱ Cs. és kir. szab. jégszekerények gyára. ✱

STILLER JÓZSEF BUDAPESTEN, gyár- és iroda: Dohány-utca 39.

Ajánlja törvényszerűen védett és elismert legjobb szerkezettű, kintintetést nyert hűtőkészülékeit: sőr, víz, vaj, **nyers hus hűtésére**, ételhűtőket házi szükségletre, fagyaltat készülőket, fagyaltat reszerveirokat, bormérés berendezéseket és legújabb szerkezettű pezsgő-csapokat. Képes árjegyzékek ingyen!

Villaszerü kastély

teljes szoba-butorberendezéssel, gyümölcs és 5 hold kintünő fajszőlővel, évente 350—400 hektó bort terem.

szabad kézből eladó.

Bővebbet

MIHÁLIK JÁNOS ÚRNÁL

Koszorú-utca 10. 1/2 em. ajtó 3.